

ת"פ 2656/04/13 - הועדה המחוזית לתכנון ובנייה - מחוז צפון נגד סעיד דאהוד, אחמד סוואעד

בית משפט השלום בעכו

ת"פ 2656-04-13 הועדה המחוזית לתכנון ובנייה - מחוז צפון נ' דאהוד ואח'

בפני כבוד השופטת ג'ני טנוס
מאשימה
הועדה המחוזית לתכנון ובנייה - מחוז צפון
ע"י עו"ד חן עמידור
נגד
נאשמים
1. סעיד דאהוד
2. אחמד סוואעד
ע"י עו"ד עבד אלעזיז ח'אלדי

החלטה

1. כנגד הנאשמים הוגש כתב אישום המייחס להם ביצוע העבירות הבאות (מדובר בעבירות לפני תיקון 116 לחוק): ביצוע עבודות בניה ושימוש במקרקעין הטעונים היתר, ללא היתר, עבירה לפי סעיפים 204(א) ו-208 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה-1965 (להלן - "**החוק**"); ביצוע עבודות ושימוש במקרקעין בסטייה מהיתר ומתוכנית, עבירה לפי סעיפים 204(ב) ו-208 לחוק; וכן שימוש בקרקע חקלאית בניגוד להוראות התוספת הראשונה, עבירה לפי סעיפים 204(ג) ו-208 לחוק. בנוסף, כתב האישום ייחס לנאשם 1 מסירת הודעה כוזבת או מטעה במטרה להשיג היתר, עבירה לפי סעיף 214 לחוק.

2. עפ"י העובדות המפורטות בכתב האישום, ברקע לביצוע העבירות הנ"ל עומדת יוזמה משנת 2003 של מספר אנשים להקמת מסגד במקרקעין נשוא האישום. מדובר במקרקעין ביעוד חקלאי בפרעם, שבבעלות משותפת של מנהל מקרקעי ישראל ואנשים פרטיים, כאשר זכויותיו של המנהל הוחכרו בשנת 2004 לעיריית פרעם לצורך הקמת המסגד.

באותו מועד, ייעוד המקרקעין עפ"י תוכנית שהייתה בהליכי רישוי וללא מעמד סטטוטורי היה למבנה ציבור (להלן - "**התוכנית**").

בהתאם לכך, ביום 1.10.2003 הוגשה לוועדה המקומית לתכנון ובניה (להלן - "**הוועדה**") בקשה לקבלת היתר לבניית מסגד בן 3 קומות, כאשר עיריית פרעם רשומה כמבקשת ההיתר. ביום 5.4.2004 החליטה הוועדה לקבל את הבקשה להיתר בתנאים, וביום 14.4.2005 ניתן על ידה מסמך הנחזה להיות היתר לבניית המסגד. זה

המקום לציין, כי לאחר הגשת הבקשה ועוד קודם למתן ההיתר בוצעו במקרקעין עבודות בניה טעונות היתר. חלק מהעבודות בוצעו בהתאם למבוקש ועפ"י ההיתר, וחלקן בסטייה מההיתר.

אלא שביום 6.11.2006 החליטה הוועדה המחוזית לתכנון ובניה לדחות את התוכנית. בנסיבות אלו ברור כי ההיתר הינו בלתי חוקי ובטל מעיקרו.

עבודות הבניה שבוצעו במקרקעין בשנת 2004 כללו בניית מבנה של מסגד בן 3 קומות בשטח כולל של 1,051 מ"ר. בנוסף נבנו תוספות מבניה קשיחה בסטייה 'מההיתר' בשטח כולל של 376 מ"ר.

3. במועדים הרלוונטיים לאישום היה הנאשם 1 עורך הבקשה לקבלת היתר, אחראי הביקורת, האחראי על עבודות הבניה והשימוש, ומי שהיה עליו להשיג היתר, ואילו הנאשם 2 היה חבר בעמותה הרשומה כאחת ממבקשות ההיתר, האחראי לעבודות הבניה והשימוש, מבצע בפועל של העבודות והשימוש, ומי שהיה עליו להשיג היתר.

בנוסף לכך, הנאשם 1 רשם בבקשה לקבלת היתר כי ייעוד המקרקעין הינו למבנה ציבור, שמכוחו ניתן היה להנפיק היתר להקמת המסגד, אף שהתוכנית המתייחסת לייעוד זה הייתה עדיין בהליכי רישוי, ואילו הייעוד לפי התוכנית שהייתה בתוקף הוא לחקלאות. בעשותו כן, מסר הנאשם 1 לוועדה פרט חשוב מטעה בידעו כי הוא כוזב, וזאת במטרה להשיג היתר.

4. הנאשמים הודו בעובדות כתב האישום, אולם טרם הורשעו בדין. הצדדים הגיעו להסכמה דיונית לפיה המאשימה תעתור להרשעת הנאשמים בדין, ואילו האחרונים יעתרו להימנעות מהרשעה. עוד הוסכם בין הצדדים, שאם בית המשפט יחליט להרשיע את הנאשמים, המאשימה תעתור להטיל עליהם קנס (על הנאשם 1 בסכום מקסימאלי של 25,000 ₪, ועל הנאשם 2 בסכום מקסימאלי של 7,000 ₪), התחייבות בסכום של 10,000 ₪ וצווים אופרטיביים לפי סעיף 205 לחוק. אולם, אם בית המשפט יחליט שלא להרשיעם, יטענו הצדדים לעניין הטלת עבודות שירות לתועלת הציבור והתחייבות.

בהתאם להסכמה הדיונית המפורטת לעיל, הגישו הצדדים סיכומים בכתב.

דין:

5. מסיכומי ב"כ המאשימה מתברר כי בשנת 2009, היינו מספר שנים לפני הגשת כתב האישום נגד הנאשמים בתיק זה, המאשימה הגישה כתבי אישום בהליכים אחרים נגד נאשמים שונים כדלקמן: יו"ר הוועדה, מהנדס הוועדה, עיריית שפרעם, חברי העמותה ועורך התוכנית. כל הנאשמים בתיקים האחרים הורשעו בעבירות המיוחסות להם (עבירות זהות לאלו בהן הורשעו הנאשמים בתיק זה), ועל אף

שהשניים הראשונים (יו"ר ומהנדס הוועדה) עתרו לביטול הרשעתם, בית המשפט דחה את הבקשה והותיר את ההרשעה על כנה.

6. אקדים את המאוחר ואציין, כי לאחר ששקלתי טענות הצדדים שוכנעתי להימנע מהרשעת הנאשמים בדיון.

ערה אני אומנם לעובדה כי כל הנאשמים בהליכים הקודמים הורשעו בדיון, וכי בקשת שניים מהם לביטול ההרשעה נדחתה על ידי בית המשפט. יחד עם זאת, ראיתי לעשות הבחנה בין הנאשמים שלפניי לבין שאר הנאשמים, ובמה דברים אמורים?

הנאשמים האחרים, פרט לשניים, לא ביקשו ולא עתרו להימנעות מהרשעה, ולכן סביר להניח כי לא עשו כן משום שלא היה בכוחה של ההרשעה כדי לפגוע בהם באופן לא מידתי. לעומת זאת, דחיית בקשתם של יו"ר ומהנדס הוועדה לביטול ההרשעה נוכח פוטנציאל הנזק הגלום בהרשעה לגורל תפקידם והעסקתם, התבססה בעיקר על חומרת מעשיהם בתור מי שנושאים בתפקיד ציבורי ואמונים מטבע הדברים לא רק לשמור על החוק, אלא גם לדאוג לשמירה על האינטרסים הציבוריים של הוועדה, למלא נאמנה את תפקידם ולא לנצל לרעה.

לעומת זאת, הנאשמים בתיק זה לא נשאו כל תפקיד במסגרת הוועדה, ויש בדבר לטעמי כדי להקלות מעוקצם של השיקולים שנסקלו לגבי השניים הנ"ל, באופן שמצדיק הבחנה בין המקרים וסטייה מהתוצאה שנקבעה לגביהם.

7. בטרם אעבור להכריע במחלוקת, אבקש להקדים התייחסות קצרה לגבי הנורמות הרלוונטיות בסוגיית ההימנעות מהרשעה.

כידוע, הימנעות מהרשעתו של נאשם בגיר אשר ביצע עבירה פלילית היא בגדר צעד חריג ויוצא דופן אשר יינקט במשורה ובמקרים מיוחדים בלבד, שכן הכלל הוא כי יש למצות את ההליך הפלילי עם העבריין ולהרשיעו בדיון (ע"פ 2083/96 **כתב נ' מדינת ישראל**, פ"ד נב (3) 337 (1997), להלן - "**הלכת כתב**"; רע"פ 4790/13 **קינדו נ' מדינת ישראל**, לא פורסם, מיום 21.8.2013).

על מנת שמקרה מסוים יוגדר כחריג ויוצא דופן עד כדי כך שנסיונותי מצדיקות הימנעות מהרשעה, על הנאשם להוכיח כי מתקיימים שני תנאים מצטברים: האחד, סוג העבירה, חומרתה ונסיונותיה מאפשרים ויתור על הרשעה באופן שאינו פוגע בצורה חמורה באינטרס הציבורי שבהרשעה; השני, כי נסיבותיו האישיות של הנאשם והפגיעה הצפויה לו עקב הרשעתו, צפויים לפגוע בו באופן לא מידתי או לפגוע בסיכויי שיקומו (רע"פ 5579/10 **קריה נ' מדינת ישראל**, לא פורסם, מיום 2.8.2010; ע"פ 3515/12 **מדינת ישראל נ' שבתאי**, לא פורסם, מיום 10.9.2013, להלן - "**פס"ד שבתאי**"; והלכת כתב שהוזכר לעיל).

8. אשר לתנאי הראשון המתייחס לסוג ולחומרת העבירות - בית המשפט העליון פסק כי עבירות על חוקי התכנון והבניה הפכו זה מכבר למכת מדינה, ומשכך גובר האינטרס הציבורי בהרשעה (רע"פ 2460/09 לשם נ' מדינת ישראל, לא פורסם, מיום 25.6.2009).

עוד נפסק, כי עבירות לפי חוק התכנון והבניה הן עבירות מסוג אחריות קפידה, ולכן הצורך בהרשעה בהן לא נדרש להוכיח יסוד נפשי (ד"נ 12/81 ש' שפירא ושות' חברה קבלנית בנתניה בע"מ נ' מדינת ישראל, פ"ד לו(3) 645 (1982)). ובנוסף, הרשעה בעבירת בניה שבגינה הוגש לבית המשפט כתב אישום מחייבת רישום בפלט המרשם הפלילי המתנהל ע"י משטרת ישראל. על רקע כך נקבע בפס"ד שבתאי, כי ישנה הצדקה להחיל בגמישות רבה יותר את הכללים שנקבעו בהלכת כתב על עבירות אסדרתיות, שהעבירות לפי חוק התכנון והבניה נמנות עליהן. וכך נקבע שם (בפסקה 13 לפסה"ד):

"להשקפתנו, כל עוד העבירות האסדרתיות נושא דיונו מטופלות במסגרת ההליך הפלילי "הקלאסי", עומדת בעינה ההלכה שלפיה ההרשעה היא הכלל, והימנעות מהרשעה היא החריג. בצד האמור, מאפייניהן של עבירות אלה ונסיבות ביצוען יילקחו בחשבון במסגרת האיזון הכולל שנקבע בהלכה הפסוקה. הלכת כתב תוחל אפוא בגמישות רבה יותר בעבירות אסדרתיות של אחריות קפידה".

9. ומן הכלל אל הפרט. על אף החומרה האינהרנטית הגלומה בעבירות לפי חוקי התכנון והבניה והיקף הבניה הנרחב המתואר בכתב האישום, לא ניתן להתעלם מהנסיבות לקולא הסובבות ביצוע העבירות בהן הודו הנאשמים. בגדר זאת אציין, כי הנאשם 1, שהינו הנדסאי במקצועו ופעל, בין היתר, להכנת הבקשה לקבלת היתר, טען כי פעל כפי שפעל כאשר הונח לפניו מכתב מטעם יו"ר הוועדה (שזכור הורשע בעבירות הקשורות לענייננו) מיום 9.1.2003, היינו מספר חודשים לפני הגשת הבקשה להיתר לוועדה, ובו צוין כי התוכנית המופקדת קבלה תוקף, וכי לוועדה אין התנגדות להקמת המסגד, וככל שיתעורר צורך בכך הוועדה תיזום טיפול נקודתי באמצעות תוכנית מפורטת על מנת לאפשר הקמת מוסד דת.

הנאשם 2 טען כי היה חבר בעמותה שיזמה את בניית המסגד, וכי חלקו בכל ההליכים טרם הבניה ולאחריה היה מינורי.

יוצא אפוא, כי חלקם של הנאשמים בביצוע העבירות אינו ברום החומרה, והעבירות בוצעו מבלי שצמחה להם תועלת כלכלית או אישית.

10. אשר לתנאי השני - אני לוקחת בחשבון כי הנאשמים הודו במיוחס להם ללא שמיעת ראיות, וכי המרשם הפלילי שלהם הוא נקי לחלוטין וזאת היא הסתבכותם הראשונה עם החוק.

כמו כן, מדובר במעשים שנעשו לפי כחמש עשרה שנים, וכעשר שנים לפני הגשת כתב האישום בעניינם. ומכאן,

שגם חלוף הזמן מאז ביצוע העבירה - ומבלי שנטען לגביהם כי ביצעו מאז עבירה נוספת - מסיט במידה מסוימת את נקודת האיזון לעבר התחשבות בנזק שעלול להיגרם להם כתוצאה מההרשעה.

11. הנאשם 1 הוא בעל תעודת הנדסאי בתחום האדריכלות ורשום בפנקס ההנדסאים החל משנת 1982. מהאמור בסעיף 24 לחוק ההנדסאים והטכנאים המוסמכים, תשע"ג-2012, עולה שאם הנדסאי גילה חוסר אחריות או רשלנות בעת עיסוקו במקצוע, או הורשע בפסק דין סופי בעבירה פלילית שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה אין הוא ראוי לעסוק בביצוע פעולות שיוחדו לו לפי חוק זה, אזי ועדת המשמעת רשאית מכוח סמכותה לפי סעיף 32 לאותו חוק להתלות את רישונו או הרישום שלו במרשם לתקופה קצובה או אפילו לבטל את רישונו ולמחוק אותו מהמרשם.

סעיף 16 לחוק המהנדסים והאדריכלים, תשי"ח-1958 קובע שהרשעה בעבירה לפי חוק התכנון והבניה מהווה עבירת משמעת. לעומת זאת, חוק ההנדסאים אינו קובע אילו עבירות פליליות יהוו עילה לנקיטת הליך משמעת נגד הנדסאי, ברם יש להניח כי עבירות לפי חוק התכנון והבניה אכן מהוות עילה לנקיטת אמצעי משמעת כאמור, שכן תחום התכנון והבניה נמצא בטבורם של מקצועות הבניה והאדריכלות.

בנסיבות אלו, אני מוצאת כי הנאשם 1 חשוף לפגיעה ממשית בעתידו המקצועי ככל שיורשע בעבירות המיוחסות לו. מעבר לכך, מדובר בנאשם לא צעיר והעמדתו בסיכון שלא יוכל לעסוק במשלח ידו, מהווה פגיעה בלתי מידתית בו בהתחשב במכלול הנסיבות שצוינו לעיל.

12. אשר לנאשם 2 - מדובר כאמור בשוטר נעדר כל עבר פלילי. כידוע, העדר רישום פלילי מהווה תנאי הכרחי לגיוס מועמדים למשטרה, בהיותה מופקדת על אכיפת החוק, על המלחמה בפשיעה ועל שמירת הסדר הציבורי. בהתאם לכך קובע סעיף 5 לחוק המשטרה, תשס"ו-2006 בשילוב עם פרט 3 לתוספת הראשונה לאותו חוק, כי התנהגות שאינה הולמת שוטר או שיש בה כדי לפגוע בתדמית המשטרה, מהווה עבירת משמעת שניתן לנקוט לגביה במגוון אמצעי ענישה.

בנסיבות אלו, הרשעת הנאשם 2 בעבירות המיוחסות לו עלולה לפגוע בעתידו המקצועי, בין במניעת קידומו בתפקיד ובין בפיטוריו משורות המשטרה. כמו הנאשם 1, גם הנאשם 2 אינו איש צעיר, והעמדתו בסיכון שלא יוכל לעסוק במשלח ידו, מהווה פגיעה בלתי מידתית בו בהתחשב במכלול הנסיבות שצוינו לעיל.

13. אשר על כן, אני נמנעת מהרשעת הנאשמים.

לאור התוצאה אליה הגעתי, אני קובעת דיון במעמד הצדדים ליום **4.3.2018 שעה 09:30** לצורך הזמנת תוכניות של"צ באמצעות שירות המבחן.

המזכירות תמציא העתק ההחלטה לב"כ הצדדים.

ניתנה היום, ג' אדר תשע"ח, 18 פברואר 2018, בהעדר הצדדים.